

GRECJA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	132 049 km ²	
ludność:	10,678 mln	
głowa państwa:	pani Katerina N. Sakellariopoulou	od 13 marca 2020 r.
premier:	pan Kyriakos Mitsotakis	od 8 lipca 2019 r. (premier drugiego z kolei rządu)
minister gospodarki i finansów	pan Kostas Hatzidakis	od 27 czerwca 2023 r.
minister rozwoju	pan Takis Theodorikakos	od 14 czerwca 2024 r.
minister spraw zagranicznych:	pan Giorgos Gerapetritis	od 27 czerwca 2023 r.
ambasador Grecji w Polsce:	pani Niki Kamba	od 8 lutego 2023 r.
ambasador RP w Grecji:	pan Artur Lompart	od 20 lipca 2020 r.
najbliższe wybory parlamentarne:	2027 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

WSKAŹNIKI	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	2025*
PKB (w mln EUR)	183 347	165 016	181 500	206 620	220 302	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	17 100	15 420	17 060	19 530	20 920	-	-
PKB (wzrost w %)	1,9	-9,3	8,4	5,6	2,0	2,2	2,3
Nadwyżka (+) /deficyt (-) sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	0,8	-9,8	-7,0	-2,5	-1,6	-1,2	-0,8
Dług publiczny (% PKB)	180,6	207,0	195,0	172,7	161,9	153,9	149,3
Inflacja (HICP w %)	0,5	-1,3	0,6	9,3	4,2	2,8	2,1
Bezrobocie (w %)	17,9	17,6	14,7	12,5	11,1	10,3	9,7
Eksport towarów i usług (mln EUR)	73 542	52 911	74 309	101 527	98 846	-	-
Import towarów i usług (mln EUR)	76 594	65 637	88 416	121 617	109 702	-	-
Skumulowana wartość bezp. inwestycji zagr. w Grecji (w mln EUR)	40 194	31 849	38 385	47 416	-	-	-
Skumulowana wartość bezp. inwestycji Grecji za granicą (w mln EUR)	17 123	11 145	13 128	15 651	-	-	-

Źródło: EUROSTAT; Bank Grecji (dane dot. inwestycji bezpośrednich);

* prognoza - DG ECFIN, Spring 2024 Economic Forecast

1. Podstawowe informacje

Grecja jest republiką parlamentarną. Głową państwa jest prezydent wybierany przez parlament na 5-letnią kadencję. Obowiązująca konstytucja pochodzi z 1975 r. i została przyjęta po obaleniu rządów junty wojskowej (rządzącej w latach 1967 – 1974). Była rewidowana trzykrotnie – w latach 1986, 2001 oraz 2008.

Prezydent powołuje premiera oraz – na jego wniosek – powołuje i odwołuje rząd. Władzę ustawodawczą sprawuje jednoizbowy parlament, złożony z 300 delegowanych. Wybory parlamentarne odbywają się co cztery lata.

Grecja jest państwem członkowskim Unii Europejskiej (od 1981 r.) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Należy również do strefy euro. Jest zaliczana do krajów rozwiniętych z wysokodochodową gospodarką i wysoką jakością życia. W zakresie innowacyjności gospodarki w rankingu Global Innovation Index 2023 Grecji przyznano 42 pozycję.

Grecja jest podzielona na 13 regionów oraz jeden obszar autonomiczny – Autonomiczną Republikę Góry Athos. Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się 25 czerwca 2023 r. W wyniku głosowania ponownie zwyciężyła centroprawicowa partia Nowa Demokracja (ND), która zdobyła 158 mandatów (o 12 więcej niż w poprzednich wyborach). Partia SYRIZA (Koalicja Radykalnej Lewicy) zdobyła 47 mandatów, partia PASOK-KINAL (partia centrolewicowa) – 32, KKE (Komunistyczna Partia Grecji) – 21, Spartanie (partia prawicowa) – 12, EL (Greckie Rozwiązanie) – 12, NIKI (partia prawicowa) – 10, PE (partia antysystemowa) - 8. Frekwencja wyniosła 52,8%.

W styczniu 2020 r. odbyły się wybory prezydenckie, w trakcie których grecki parlament wybrał Katerinę Sakellariopoulou, niezależną kandydatkę, pełniącą wcześniej funkcję m.in. przewodniczącej Sądu Narodowego. Uzyskała ona poparcie sojuszu partii ND, SYRIZA i KINAL oraz otrzymała łącznie 261 głosów na 300 możliwych do zdobycia.

2. Sytuacja gospodarcza

Grecja jest krajem rozwiniętym pod względem gospodarczym, opartym głównie na sektorze usług (67% PKB) i przemyśle (16% PKB), z niewielkim udziałem sektora rolniczego (ok. 4%). Posiada drugą po Chinach największą flotę statków (4 936, w tym 598 pod własną banderą wg danych z 2022), a pod względem ich ładowności zajmuje pierwsze miejsce na świecie. Około 17% towarów transportowanych na świecie drogą morską odbywa się za pomocą floty greckiej. Wiodącymi gałęziami krajowej gospodarki jest przemysł stoczniowy i turystyka.

W wyniku kryzysu wywołanego przez pandemię koronawirusa COVID-19 w 2020 r. PKB Grecji zmniejszył się o ponad 9%. Głównym powodem było wstrzymanie działalności sektora turystycznego, który odgrywa istotną rolę w greckiej gospodarce. Rząd Grecji wdrożył pakiety osłonowe dla gospodarki i rynku pracy o wartości 24 mld euro. Dzięki udanym emisjom obligacji wzmocnił też zasoby rezerwowe kraju pozyskując z rynków międzynarodowych 14 mld euro.

W ramach europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Grecja otrzymała około (RRF) 18 mld euro dotacji (nieco poniżej 10% nominalnego PKB z 2019 r.). Środki te będą wypłacane w ciągu sześciu lat. Grecja może też skorzystać dodatkowo z kredytu w wys. 12,7 mld euro.

Grecji udało się szybko wrócić na ścieżkę wzrostu po załamaniu spowodowanym pandemią Covid-19 osiągając w latach 2021-2022 wzrosty PKB o odpowiednio 8,4% i 5,6%. Gospodarkę napędzał popyt krajowy i lepszy niż oczekiwano sezon turystyczny. Rosyjska agresja przeciwko Ukrainie i wywołane tym wyzwania w skali globalnej częściowo wyhamowały dynamiczny wzrost greckiej gospodarki, który w 2023 r. wyniósł 2%. Środki z unijnego planu odbudowy zapewniły znaczące wsparcie dla gospodarki, a środki rządowe złagodziły wpływ rosnących cen energii zarówno dla przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych. Aktywność gospodarczą napędzała konsumpcja prywatna, korzystająca ze wzrostu realnych dochodów, inwestycje w budownictwie oraz eksport netto.

W najnowszym raporcie Komisja Europejska prognozuje stopniowe łagodzenie warunków finansowania i przyspieszenie realizacji projektów ze środków RRF. Przełoży się to na pobudzenie nakładów brutto na środki trwałe, które według przewidywań wzrosną z 4,0% w 2023 r. do 6,7% w 2024 r. Oczekuje się także stopniowy wzrost eksportu, spotęgowany większymi udziałami w rynkach eksportowych w związku ze wzrostem konkurencyjności. Jednak przyspieszający wzrost inwestycji będzie generował wzrost importu, co w konsekwencji spowoduje, że eksport netto będzie prawdopodobnie neutralny dla wzrostu gospodarczego. Oczekuje się, że ogółem PKB w 2024 r. wzrośnie o 2,2%. W 2025 r. prognozowany jest wzrost gospodarczy na poziomie 2,3%. Inwestycje powinny wówczas osiągnąć wysoką dynamikę i stać się kluczowym czynnikiem wzrostu produkcji, podczas gdy wydatki gospodarstw domowych będą nadal wspierane przez wzrost dochodów realnych.

W 2023 r. roczna inflacja HICP spadła do 4,2% i wg prognoz w kolejnych dwóch latach będzie spadać stopniowo odpowiednio do 2,8% i 2,1%. Oczekuje się, że w latach 2024 i 2025 deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie zmniejszał się osiągając odpowiednio -1,2% i -0,8% PKB, a relacja długu do PKB w horyzoncie prognozy zmniejszy się ze 161,9% w 2023 r. do 149,3% w 2025 r.

Agencja Fitch Ratings w grudniu 2023 r. podwyższyła rating Grecji do poziomu BBB- (z BB+), a jej perspektywę oszacowała na stabilną.

Według Human Development Index (HDI) standard życia w Grecji oceniany jest jako „bardzo wysoki”.

Handel

Według danych wstępnych łączna wartość greckiego eksportu w 2023 r. wyniosła 50 920 mln euro (w porównaniu z 55 762 mln euro w 2022 r.), notując spadek o 8,7%, podczas gdy import w 2023 r. osiągnął 81 966 mln euro (wobec 94 553 mln euro w 2022 roku) i zmniejszył się o 13,3%. Deficyt bilansu handlowego Grecji w 2023 r. wyniósł 31 046 mln euro.

Grecja od lat odnotowuje ujemny bilans handlowy, który jest w znacznym stopniu bilansowany przez eksport usług – przede wszystkim w sektorze żeglugi morskiej, turystyki oraz usług finansowych. Głównymi produktami w greckim eksporcie w 2023 r. były paliwa (32,4%), żywność i zwierzęta żywe (14,9%), produkty przemysłowe (14,4%) oraz wyroby przemysłu chemicznego (11,6%). Z kolei w imporcie do Grecji dominowały paliwa (27,8%), maszyny i urządzenia transportowe (20,2%) oraz wyroby przemysłu chemicznego (14,2%).

Ponad połowa greckiego eksportu trafiła do krajów UE (57%). Największymi partnerami w eksporcie w 2023 r. były: Włochy (11,6%), Bułgaria (7%), Niemcy (6,7%), Cypr (6,5%), USA (4,2%), Hiszpania (4,1%).

Głównymi dostawcami na rynek grecki są kraje Unii Europejskiej (50,5%). W 2023 r. głównymi partnerami Grecji w imporcie były: Niemcy (10,6%), Chiny (8,4%), Włochy (8,2%), Irak (6,4%), Niderlandy (6,1%), Francja (4,4%).

Turystyka

Sektor turystyczny stanowi istotny składnik PKB Grecji, który daje zatrudnienie bezpośrednio i pośrednio dla około 900 tys. osób. Z tego powodu rok 2020 był bardzo trudny, gdy w wyniku pandemii i obowiązujących restrykcji działalność w tym obszarze była bardzo ograniczona. Dopiero w 2022 r. wyniki w zakresie zakwaterowania i w sektorze gastronomicznym przekroczyły poziom osiągnięty w 2019 r. Wg danych greckiego urzędu statystycznego w 2023 r. odnotowano wzrost przyjazdów podróżnych o 17,6% w stosunku do 2022 r. Grecję odwiedziło 32,7 mln turystów, a wpływy osiągnięte z tytułu opłat od podróżnych wyniosły 20,5 mld euro i wzrosły o 15,7% (w porównaniu z rokiem poprzedzającym).

Inwestycje

Według wstępnych danych Banku Grecji skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Grecji na koniec 2022 r. wyniosła 47,4 mld euro. Wśród największych zagranicznych inwestorów znalazły się Szwajcaria, Cypr, Niemcy, Francja i Niderlandy. Główne inwestycje zagraniczne ulokowane są w sektorach: ICT, handel, transport i magazynowanie, sektor chemiczny, nieruchomości.

Z kolei skumulowana wartość greckich bezpośrednich inwestycji za granicą na koniec 2022 r. wyniosła 15,6 mld euro. Największe inwestycje ulokowane są w sektorach: usługi finansowe i ubezpieczenia oraz nieruchomości.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Poza kluczowym aktem jakim jest Traktat Akcesyjny Polski do UE dwustronną współpracę gospodarczą regulują także bilateralne umowy międzyrządowe, m.in.:

- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Greckiej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Atenach dnia 20 listopada 1987 r.
- Traktat o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Grecką sporządzony w Atenach dnia 12 czerwca 1996 r.
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Greckiej o współpracy w dziedzinie turystyki, sporządzona w Krakowie dnia 6 października 2011 r.

Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (BIT) z Grecją, sporządzona w Atenach w 1992 r. została wypowiedziana przez Prezydenta RP w dn. 4 października 2018 r. (na podstawie ustawy z 7 czerwca 2018 r.). Umowa utraciła moc obowiązującą 7 listopada 2019 r. Przy czym wybrane postanowienia umowy w odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wygaśnięcia umowy, tj. przed 7 listopada 2019 r., pozostają w mocy do 7 listopada 2039 r.

4. Wymiana handlowa z Polską

Polsko-grecka wymiana handlowa (w mln euro)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	Dynamika 2022=100	I-IV 2024
Eksport	876,0	978,0	1 030,4	1 229,7	1 517,2	1 666,3	109,8	606,2
Import	505,0	473,0	584,0	676,2	851,3	934,1	109,7	340,8
Obroty	1 381,0	1 451,0	1 614,5	1 905,9	2 368,5	2 600,4	109,8	947,0
Saldo	371,0	505,0	446,4	553,5	665,9	732,2	-	265,4

Źródło: GUS, * dane wstępne

Według danych wstępnych GUS w 2023 r. Grecja znalazła się na 30. miejscu pod względem polskiego eksportu (0,5% polskiego eksportu ogółem). Łącznie wartość polskiego eksportu do Grecji wyniosła 1 666,3 mln euro i wzrosła o 9,8% r/r. Szybko rośnie także import z Grecji, który w 2023 r. osiągnął 934,1 mln EUR (wzrost o 9,7% r/r.), co dało jej 44. pozycję wśród rynków importowych (0,3% udziału). Kolejny raz Polska odnotowała nadwyżkę w bilansie handlowym z Grecją, która w 2023 r. wyniosła 732,2 mln EUR.

Po czterech miesiącach 2024 r. polski eksport osiągnął 606,2 mln euro, a import wyniósł 340,8 mln euro.

Struktura wymiany handlowej

Główne grupy towarowe w polskim eksporcie do Grecji w 2023 r.:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (502,9 mln euro, wzrost o 7%, udział 30,2%);
- artykuły rolno-spożywcze (462,7 mln euro, wzrost o 13,7%, udział 27,8%);
- wyroby przemysłu chemicznego (239,1 mln euro, spadek o 3,8%, udział 14,3%);
- wyroby przemysłu lekkiego (172,5 mln euro, wzrost o 37%, udział 10,4%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim eksporcie do Grecji znajdują się m.in.: telewizory i monitory, maszyny i urządzenia do przetwarzania danych, mięso wołowe, papierosy, mięso drobiowe, aparatura do telefonii przewodowej, podpaski higieniczne i tampony, samochody osobowe, urządzenia chłodnicze, części i akcesoria samochodowe, gazomierze/ liczniki.

Główne grupy towarowe w imporcie z Grecji do Polski w 2023 r.:

- wyroby przemysłu chemicznego (320,3 mln euro, wzrost o 29,3%, udział 34,3%);
- artykuły rolno-spożywcze (292,7 mln euro, wzrost o 13,7%, udział 31,3%);
- wyroby metalurgiczne (224,2 mln euro, spadek o 4,3%, udział 24%);
- wyroby przemysłu elektromaszynowego (50,1 mln euro, spadek o 14,6%, udział 5,4%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim imporcie z Grecji znajdują się m.in.: leki, blachy, inne owoce, owoce cytrusowe, folia aluminiowa, owoce/ orzechy, ogórki i korniszony, sztaby/ pręty i kształtowniki z aluminium, aluminium nieobrobione plastycznie, płyty i arkusze z tworzyw sztucznych, sery t twarogi, organiczne środki powierzchniowo czynne.

Polsko-greckie obroty usługowe

Według danych GUS w 2022 r. wartość usług dostarczonych przez polskie przedsiębiorstwa do Grecji wyniosła 86,2 mln euro, co oznacza wzrost w stosunku do 2021 r. o 52,8% (wówczas wartość wyniosła 56,4 mln euro).

Z kolei wartość usług nabytych przez polskie przedsiębiorstwa od firm greckich w 2022 r. była na poziomie 575,4 mln euro, co oznacza wzrost w stosunku do 2021 r. o 67,8% (wówczas wartość wyniosła 342,9 mln euro).

Lista perspektywicznych branż dla polskiego eksportu według PAIH:

- produkty rolno-spożywcze, mięso i produkty mięsne – głównie mięso wołowe i cielęcina, przetwory spożywcze zawierające kakao, grzyby (głównie pieczarki), cukier i wyroby cukiernicze, tytoń i wyroby tytoniowe, mleko i przetwory mleczne oraz przetwory zbożowe;
- wyroby chemiczne, w tym: kosmetyki, farmaceutyki, odczynniki i komponenty chemiczne;
- wyroby przemysłowe – gazomierze, liczniki, części i akcesoria, maszyny i urządzenia, urządzenia do cyfrowego przetwarzania danych, pralki, chłodziarki, opony pneumatyczne, pojazdy mechaniczne, meble z drewna;
- sektor stoczniowy.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Oba kraje znajdują się na odległych miejscach w swoich zestawieniach bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Według danych NBP na koniec 2022 roku stan zobowiązań Polski z tytułu greckich inwestycji bezpośrednich (skumulowana wartość) wyniósł 86,7 mln EUR, co stanowiło 0,03% w skali kraju.

Na liście największych inwestorów zagranicznych w Polsce opublikowanej w kwietniu 2019 przez PAIH zostało ujętych 20 greckich przedsiębiorstw, w tym z sektora artykułów spożywczych – Coca-

Cola Hellenic Bottling Company, Chipita; kosmetycznych – Sarantis oraz z sektora budowlanego – Stelma SA, Alpha Grissin International Holdings Limited.

Greckie inwestycje w Polsce osiągnęły najwyższy poziom w 2009 r., po czym ich wartość zaczęła spadać, co było rezultatem wycofania się Eurobanku, jednego z największych inwestorów greckich w Polsce, który zdecydował o sprzedaży Polbanku. Odtąd, podmioty greckie wykazują umiarkowane zainteresowanie działalnością inwestycyjną w Polsce.

Z kolei stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Grecji na koniec 2022 roku wyniósł 21 mln EUR (0,35% całości).

W marcu 2021 r. Fundusz Ekspansji Zagranicznej, zarządzany przez PFR TFI S.A., podpisał umowę inwestycyjną z Rainbow Tours SA na rozwój sieci hoteli turystycznych w Grecji. W ramach finansowania fundusz objął 34% udziałów w spółce zależnej – White Olive A.E. Zawiązana współpraca pozwoli wzmocnić pozycję White Olive na rynku greckim, która już wcześniej posiadała pięć hoteli w tym kraju. Przewidziany okres inwestycji został określony na 4-10 lat. Fundusz zainwestuje 9 mln EUR w grecką spółkę White Olive Hotels A.E. należącą do Rainbow Tours, z możliwością zwiększenia kwoty inwestycji Funduszu do 12,5 mln EUR.

6. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach

adres: Chryssanthemon 22, 154 52 Paleo Psychiko, Ateny

nr tel.: (+30) 210 6797 700

e-mail: ateny.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona internetowa: <https://www.gov.pl/web/grecja/ambasada>

Ambasada Republiki Greckiej w Warszawie

adres: ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel.: +48 22 622 94 60, 622 94 61

e-mail: gremb.war@mfa.gr

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady Republiki Greckiej

ul. Górnośląska 35, 00-432 Warszawa

nr tel.: +48 22 622 94 66

e-mail: ecocom-warsaw@mfa.gr

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej,

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

lipiec 2024 r.